

krme ili imamo viška. Ako odlučimo, da ćemo zadržati brojčano stanje stoke, a nemamo stanovitog krmiva, moramo ga pravodobno nabaviti. Dobro vođeno gospodarstvo obično proizvodi svu potrebnu stočnu krmu. Neka krepka krmiva treba obično nabaviti, kao što su posije, uljane sačme ili pogače, krmne smjese i t. d., pa rudne tvari: soli, krmno vapno, koštano vapno ili fosforno kiselo vapno.

Prof. dr. Konjajev Aleksandar, Ljubljana

JUBILARNI MLJEKARSKI KONGRES U HAAGU

Prije pol stoljeća, u rujnu god. 1903. sastalo se u Bruxellesu 700 mljekarskih stručnjaka iz 16 evropskih i izvan-evropskih zemalja. Tu je bio održan prvi Međunarodni mljekarski kongres i osnovana Međunarodna mljekarska federacija. Otada se ovi kongresi redovno sastaju, a federacija radi neprekidno i plodonosno.

Glavni zadatak federacije jest da »stimulira rješavanje naučnih, tehničkih i gospodarskih mljekarskih problema s pomoću međunarodne suradnje« (čl. 2. statuta). Sredstva, kojima rješava taj zadatak, jesu prije svega Međunarodni mljekarski kongresi, godišnje sjednice federacije, komisija za proučavanja (Commission of studies), kojoj je stalna »dužnost da proučava opće, naučne, tehničke i gospodarske mljekarske probleme« (čl. 9), i specijalne komisije, koje se po potrebi sastaju da riješe neka aktualna pitanja međunarodnog značenja. Povremenih specijalnih komisija ima šest:

1. međunarodna komisija za mlijeko u prahu i kondenzirano mlijeko,
2. međunarodna komisija za sir,
3. međunarodna komisija za higijensku proizvodnju i kontrolu mlijeka,
4. međunarodna komisija za industrijsku mljekarsku tehniku,
5. međunarodna komisija za standardizaciju metoda za analizu mlijeka i mliječnih proizvoda,
6. međunarodna komisija za mljekarsko gospodarstvo.

Federacija surađuje s mnogim međunarodnim organizacijama, koje proučavaju i unapređuju poljoprivredu i prehranu, a to su: F. A. O. (Food and Agriculture Organization of the United Nations), C. E. A. (Confédération Européenne de l'Agriculture), I. F. A. P. (International Federation of Agricultural Producers)* i druge.

Međunarodna mljekarska federacija ima danas svega 19 država-članica,* a dobiva stalno nove prijave za članstvo. Potrebno bi bilo proučiti pitanje o pristupu F. N. R. Jugoslavije toj federaciji.

* Organizacija Ujedinjenih Nacija za prehranu i poljoprivredu, Evropska poljoprivredna konfederacija, Međunarodna federacija poljoprivrednih proizvođača.

* 15 evropskih: Austrija, Belgija, Danska, Engleska, Finska, Francuska, Holandija, Irska, Italija, Luxemburg, Njemačka, Norveška, Španija, Švedska i Švicarska — pa 4 članice izvan Evrope: Australija, Izrael, Kanada i Nova Zelandija.

Međunarodni mljekarski kongresi sastaju se redovno svake 2 do 3 godine, osim prekida, koji su nastali radi prvog i drugog svjetskog rata. Evo nekoliko podataka o dosadašnjim kongresima:

	Mjesto	Datum	Broj učesnika
I.	Bruxelles	8. — 11. rujna god. 1903.	700
II.	Paris	16. — 19. listopada god. 1905.	1.170
III.	Haag	16. — 20. rujna god. 1907.	900
IV.	Budimpešta	6. — 11. lipnja god. 1909.	1.020
V.	Stockholm	28. lipnja — 1. srpnja 1911.	900
VI.	Bern	8. — 10. lipnja god. 1914.	894
VII.	Paris	16. — 19. svibnja god. 1926.	1.500
VIII.	London	26. lipnja — 12. srpnja 1928.	1.980
IX.	Kopenhagen	13. — 17. srpnja god. 1931.	2.092
X.	Rim—Milano	30. travnja — 6. svibnja 1934.	2.600
XI.	Berlin	22. — 28. kolovoza god. 1937.	3.638
XII.	Stockholm	15. — 19. kolovoza god. 1949.	2.190

XIII. međunarodni mljekarski kongres održan je u Haagu od 22. do 26. lipnja 1953. Tih dana bila je proslavljena pedeset-godišnjica uspješnog rada federacije i kongresa. Na kongresu bilo je oko 2000 učesnika iz 36 zemalja i od 7 međunarodnih organizacija. Objavljeno je 327 referata od stručnjaka iz svih zemalja-članica (osim Luxemburga) i još iz Egipta, Indije, Pakistana, U. S. A. i F. N. R. Jugoslavije.

Sadržaji svih 327 objavljenih referata poslani su svim propisno prijavljenim učesnicima u obliku knjige (570 str.) na francuskom, engleskom i njemačkom jeziku. Pored tih referata učesnici su dobili do travnja o. g. iscrpan program kongresa i ekskurzija. Na taj način mogli su se upoznati s cijelom organizacijom kongresa, s drugim učesnicima i s problemima, o kojima će se na kongresu diskutirati, i pripremiti se za diskusiju. Pred samim početkom kongresa dobili su učesnici potpuni tekst svih objavljenih referata u originalnim jezicima (1650 str.). Taj materijal nije se čitao na kongresu. Materijal o samom radu kongresa, referati predati sa zakašnjenjem, pa definitivni zaključci kongresa bit će poslani učesnicima naknadno.*

Rad kongresa bio je razdijeljen u pet sekcija, a obradio je 25 tema. Za svaku temu bio je nekoliko mjeseci prije kongresa izabran referent između najpriznatijih svjetskih stručnjaka za to pitanje. Referent je prikazao problematiku (20 minuta), dvojica koreferenata dali su uvod u diskusiju (svaka 10 min.), a sama diskusija je trajala 1 sat. Referati i diskusije prevedene su istodobno u tri jezika, što su ga najbolje poznavali. Kongres je tekao točno po programu, disciplinirano i u ozbiljnom, a vedrom tonu prijateljske suradnje.

Sekcije i teme bile su ove (skraćeno):

I. sekcija: Mlijeko kao sirovina.

1. tema: Utjecaj prehrane i njege krava na kvalitet mlijeka.

2. tema: Kondenzirano mlijeko.

3. tema: Kako sprečavamo kvarenje mlijeka za vrijeme prijevoza.

4. tema: Kemijski i bakteriološki postupci za ocjenu kvalitete mlijeka.

* Interesenti, koji žele naručiti te knjige, neka se obrate na: National Comité van den Internationalen Zuivelband, Bankastraal, 147, 's-Gravenhage, Den Haag.

II. sekcija: Obrada i prerada mlijeka.

1. tema: Sirovo, pasterezirano i sterilizirano mlijeko.
2. tema: Kondenzirano mlijeko.
3. tema: Kiselo mlijeko, čokoladno mlijeko, sladoled i t. d.
4. tema: Promjena kvalitete maslaca u skladištima.
5. tema: Bakteriološko i kemijsko zrenje sira.
6. tema: Iskorišćivanje sporednih proizvoda.

III. sekcija: Strojevi i zgrade.

1. tema: Pasterizatori.
2. tema: Mehanizacija sirarstva.
3. tema: Postavljanje uređaja (s obzirom na čistoću).
Učinak načina čišćenja.
4. tema: Ekonomičnost iskorišćivanja toplote, sile i rada u mljekarskoj industriji.
5. tema: Problem otpadnih voda u mljekarskoj industriji.

IV. sekcija: Osnovna istraživanja.

1. tema: Promjene mlijeka pod utjecajem zagrijavanja.
2. tema: Mane mlijeka i mliječnih proizvoda kao posljedica oksidacionih procesa.
3. tema: a) Simbiotici, antibiotici.
b) Bakteriofagi.
4. tema: Analitičke metode.
5. tema: Vrijednost mlijeka i mliječnih proizvoda u prehrani.

V. sekcija: Gospodarstvo.

1. tema: Izdaci za mlijeko i mliječne proizvode u kućanstvu.
2. tema: Kako utječu prirodne varijacije u proizvodnji mlijeka na proizvodnu cijenu gotovih proizvoda.
3. tema: Opskrba gradova mlijekom.
4. tema: Prosvjeta i proganda.
Načini pakiranja i prodaje.
5. tema: Prijevoz i čuvanje u skladištima.

Osim rada po sekcijama bilo je priređeno pet »općih« predavanja za plenum (bez prijevoda i diskusija) s ovim temama:

1. Funkcija vimena — nekoliko suvremenih pogleda.
2. Mljekarska industrija i stroj za mužu.
3. Gospodarsko upravljanje u mljekarskoj industriji.
4. Budućnost maslaca.
5. Mlijeko i mliječni proizvodi u tropskim zemljama.

Bilo je organizirano 12 manjih i većih ekskurzija (najmanja od pola dana, najveća od 7 dana). U čast kongresa bile su otvorene u Haagu dvije odlične izložbe: Izložba holandskog mljekarstva (s demonstracijama o izradi sira, o kontrolnom i naučno-istraživačkom radu u mljekarstvu, o trgovini mliječnim proizvodima na mliječnom tržištu i t. d.) i Međunarodna izložba i sajam mljekarskih strojeva u Utrechtu.

U privremenim zaključcima kongresa izraženo je uglavnom ovo: Jedna od najvažnijih zadaća mljekarske nauke i tehnologije ostaje još, kako da se opće po-

boljša higijenska i tehnološka kvaliteta mlijeka (točka Ia). Treba podići i standard organoleptičkih svojstava mlijeka i mliječnih proizvoda. Treba uvesti jedinstvene metode i standarde za ispitivanje i ocjenu mljekarskih strojeva. Istraživalački rad u mljekarstvu prvenstveno je i prijeko potreban (»is of primary and urgent importance«) za budući napredak mljekarske industrije. Treba u međunarodnom opsegu izravnati višak i nestašicu mlijeka u raznim zemljama. Definitivni zaključci kongresa bit će objavljeni, čim se obradi materijal o cijelom radu kongresa. Tada ćemo ih (vjerojatno već u idućem broju) potpuno objaviti i u »Mljekarstvu«.

U okviru ovog kratkog referata nije mi moguće opisati bivstvo rada ovoga kongresa. Budu li čitaoci htjeli, pokušat ću prikazati sadržaj rada svake pojedine sekcije (I—V) u posebnim člancima.

*

Učešće na takvim kongresima je vrlo korisno za izgradnju stručnjaka i za unapređenje mljekarstva. Istina, materijal kongresa može se pročitati i kod kuće. Ali ništa nam ne može zamijeniti ono, što daje diskusija, koja se razvija među vodećim stručnjacima o najaktuelnijim pitanjima mljekarstva. Na takvom kongresu može se učesnik i posavjetovati neposredno s najmjerodavnijim stručnjacima o svim pitanjima, koja ga zanimaju. K tome se pridružuje i pohod zemlji s naprednim mljekarstvom, pregledavanje objekata, izložbi i t. d. Iz tih diskusija, savjetovanja, poznanstava, pohoda i pregledavanja može čovjek mnogo naučiti za unapređenje mljekarstva u domovini. Zato je naročito važno, da delegacija zaista predstavlja mljekarstvo svoje zemlje i da pođe spremna na kongres.

Iz F. N. R. Jugoslavije pošlo nas je šestorica: trojica iz Beograda (profesor Veterinarskog fakulteta, predstavnik Instituta za mljekarstvo i direktor Gradske mljekare), dvojica iz Ptuja (direktor Gradske mljekare i predsjednik Sreskog narodnog odbora) i jedan iz Ljubljane (profesor Poljoprivredno-šumarskog fakulteta). Vidi se na prvi pogled, da skupina nije bila sastavljena koordinirano. Tako je na pr. od naših 5 Poljoprivrednih fakulteta bio zastupan samo jedan, a i taj po zaslugi Saveznog Instituta za mljekarstvo. Neke narodne republike (na pr. Hrvatska!) nijesu uopće bile zastupane. Osim toga nijesmo došli ni spremni na kongres, jer nijesmo mogli biti prijavljeni po svim pravilima (osim jednog sretnog izuzetka), i zato smo primili spomenuti štampani materijal tek u Haagu. A morali bi ga dobro proučiti prije odlaska na kongres. Iz ovih razloga ispali smo i iz najzanimljivijih ekskurzija.

Potrebno je da se unese više organizacije i plana u sastav skupine predstavnika za idući kongres, da se pravodobno osiguraju potrebna sredstva i izvrši prijava u propisano vrijeme. Samo na taj način moći će naše mljekarstvo potpuno iskoristiti sve ono, što mu takav kongres pruža.

Na kraju zahvaljujem svim ustanovama, koje su poslale predstavnike na kongres, i nadam se, da će F. N. R. Jugoslavija na idućem međunarodnom mljekarskom kongresu biti zastupana s još većim brojem učesnika.

ŠIRI LIST, JER ĆEŠ U NJEM NAĆI POUĆNE STVARI, KOJE ĆE TI POMOĆI U RADU!